



Jaunimo verslumo svarba: Ūkio ministerijos veikla ir ateities vizija

Raminta Krulikauskienė

Smulgiojo ir vidutinio verslo politikos skyriaus vedėja

2015-06-18

Verlumo svarba ES

„Europa 2020“

Verlumo vystymas yra svarbi sąlyga, siekiant pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo.

Pagrindinis tikslas: **augimas ir užimtumo didinimas**

„Verlumas 2020“

Verlumas yra labai paveiki ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo priemonė: ji sukuria naujas įmones ir darbo vietas, atveria naujas rinkas ir skatina įgyti naujų įgūdžių ir gebėjimų.

Pagrindinis tikslas: **verlumo dvasios atkūrimas Europoje**

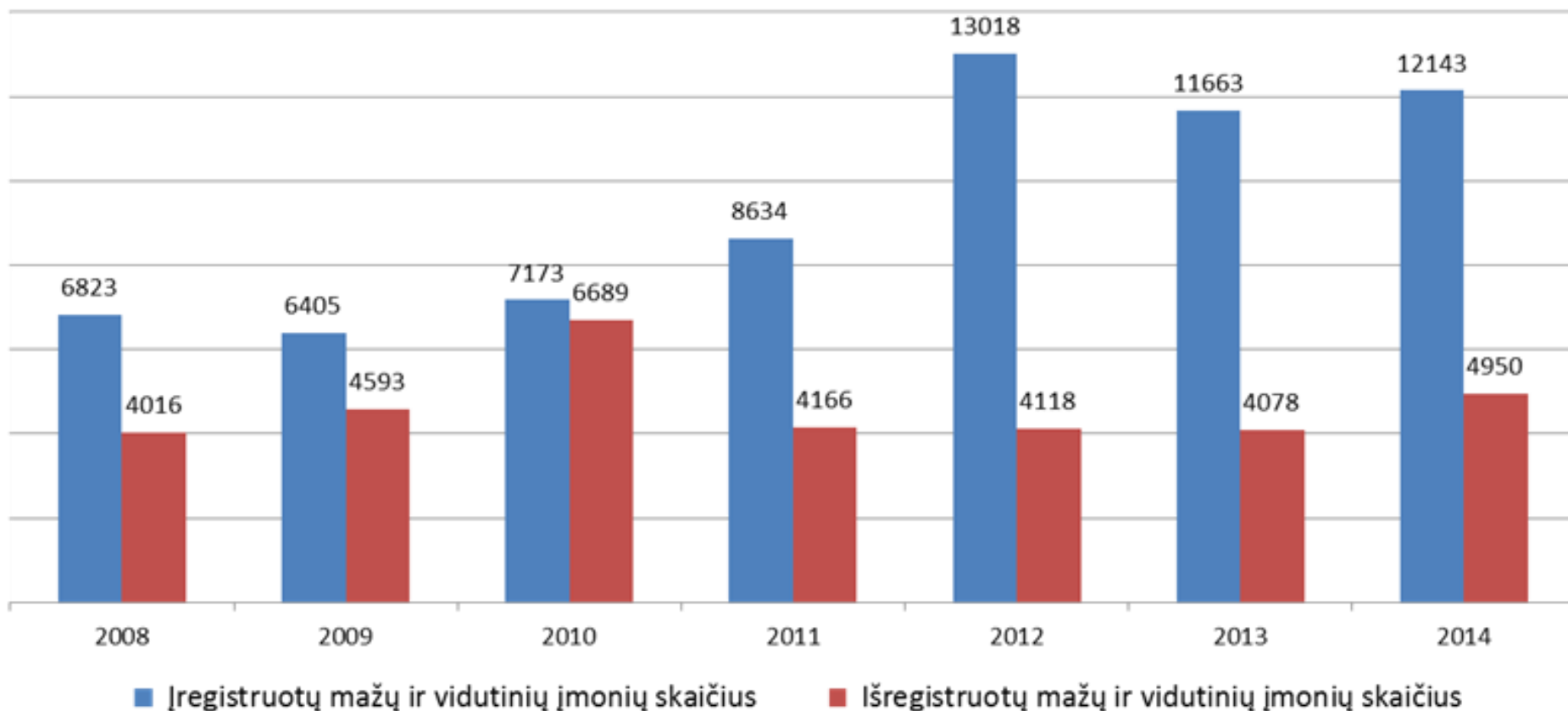
Verslumo potencialas

2012 m. tik **37%** europiečių teikė pirmenybę savarankiškam darbui (2009 m. - 45%).

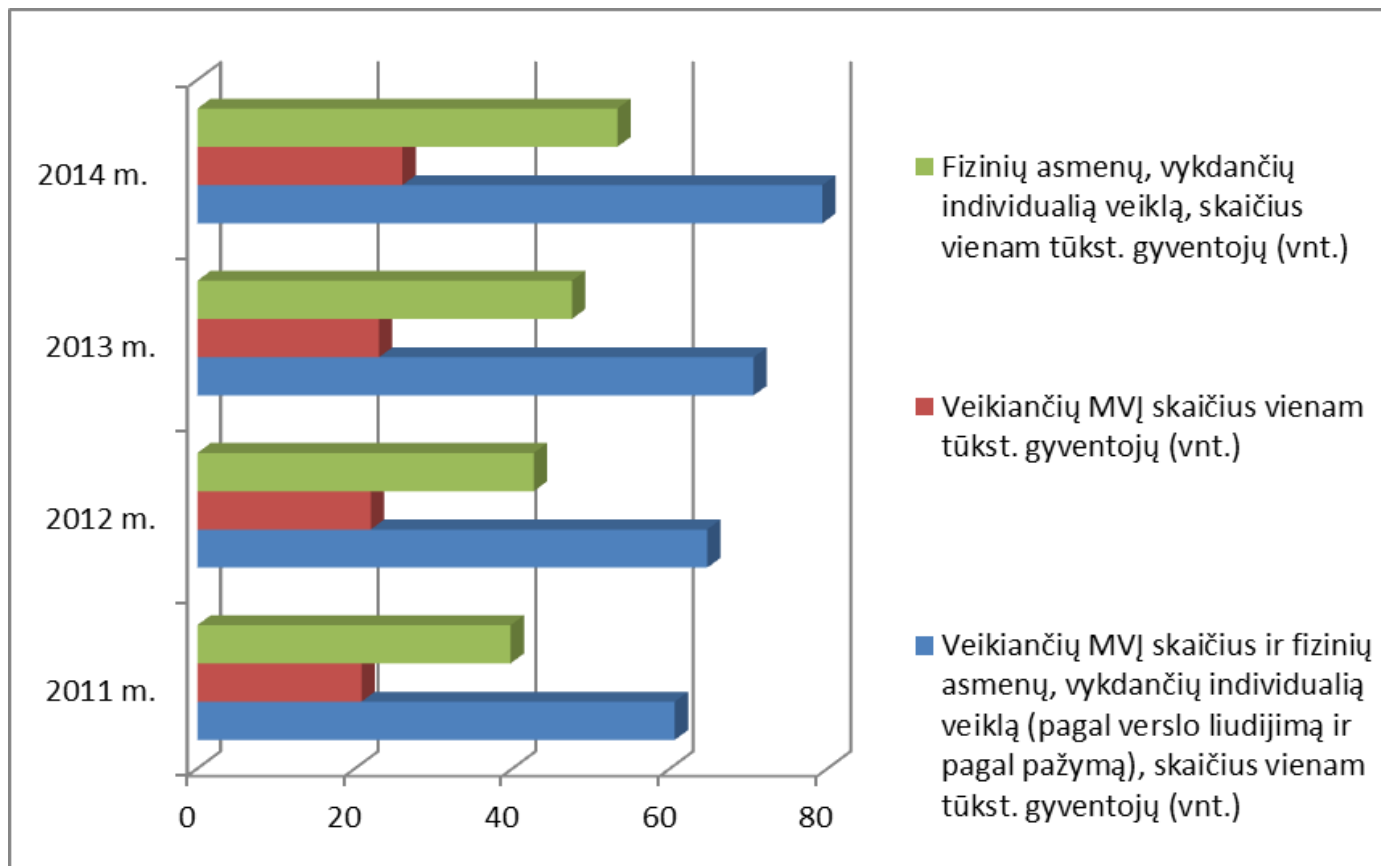
- ✓ JAV 51%
- ✓ Kinija 56%
- ✓ Lietuva 58%

Šaltinis: *Flash Eurobarometer, 2012*

Naujos / išregistruotos MVĮ



Verzlumo lygis Lietuvoje





Pagrindinės išvados:

- ✓ LT išlieka jaunų verslininkų šalimi
- ✓ Jaunimo (18-24 m.) grupėje:
 - 27 %** ➡ ketino steigti verslą (2012 m. – 33%)
 - 25 %** ➡ išreiškė mėginimus pradėti verslą (2012 m. – 29 %)
 - 25.7%** ➡ savo žinias ir gebėjimus vystyti verslą vertina teigiamai ➡
 - 44.1%** ➡ nesėkmės baimė sutrukdytų pradėti verslą
 - 42.5%** ➡ geba identifikuoti geras galimybes pradėti verslą savo aplinkoje ➡
 - 72.6%** ➡ mano, kad verslo steigimas yra pageidautinas karjeros pasirinkimas

„Rait“ Studentų ir moksleivių nuomonės tyrimas

Tikslas: ištirti Lietuvos jaunimo (16-25 metų) požiūrį į verslą bei ketinimus imtis verslo.

Apklausta: 400 respondentų (100 moksleivių ir 300 studentų).

Rezultatai:

- ✓ **83 proc. respondentų norėtų ateityje pradėti verslą.**
- ✓ Patraukliausios verslo sritys: IT (16 proc.), pramogų verslas (15 proc.), turizmas (9 proc.), reklama ir restoranų veikla (po 8 proc.), prekyba (7 proc.), statybų, automobilių ir mados srityse (po 6 proc.), konsultacijų (4 proc.) ir maisto gamybos (2 proc.).
- ✓ Tik 7 proc. jaunuolių nesvajoja būti verslininku.
- ✓ 1 iš 3 (35 proc.) respondentų verslą planotų pradėti per ateinančius 4 – 5 metus.
- ✓ Per artimiausius 4-5 metus verslo dažniau imtųsi jaunimas, kurių tėvai turi savo verslą.

Ūkio ministerijos veiklos sritys

- ✓ Verslo sąlygų gerinimas
- ✓ **Verzlumo (jaunimo, moterų, socialinio) skatinimas**
- ✓ Inovatyvios ekonomikos plėtra
- ✓ Tiesioginių užsienio investicijų pritraukimas
- ✓ Eksporto ir turizmo skatinimas
- ✓ Privataus kapitalo pritraukimas į viešąjį sektorių
- ✓ Viešųjų pirkimų sistemos tobulinimas ir plėtra
- ✓ Valstybės valdomų įmonių pertvarka

Verlumo skatinimo politika

- ✓ Lietuvos **verlumo veiksmy** 2014-2020 metų planas
Tikslas - padidinti verlumo lygį.
- ✓ **Socialinio verslo** koncepcija / *rengiamas veiksmy planas*
- ✓ Keičiasi viešųjų paslaugų verslui teikimo politika - kuriamas **Nacionalinis verslo konsultantų tinklas**

Verzlumo veiksmų planas

Uždaviniai:

- ✓ Sukurti **nuoseklią ir tęstinę** verslumo ugdymo sistemą
- ✓ Sukurti verslo pradžiai ir plėtrai palankią aplinką
- ✓ Skatinti verslumą, užtikrinant viešųjų paslaugų verslui prieinamumą, išskiriant tikslinių grupių (**jaunimo**, moterų), **pradedančiųjų įmonių** ir socialinį verslumą, verslumą regionuose ir formuojant teigiamą verslininko įvaizdį visuomenėje

Uždavinys:

2. Sukurti verslo pradžiai ir plėtrai palankią aplinką

2.1 Finansavimo gerinimas

2.2 Reguliacinės aplinkos gerinimas

2.3 Verslo priežiūros efektyvinimas

2.4 Skatinimas pradėti verslą iš naujo

2.5 Skatinimas perduoti verslą

*Lietuva Pasaulio banko tyrime „**Doing Business 2015**“ verslo sąlygų gerinimo srityje užėmė 24 vietą iš 189 vertintų valstybių*

2.1 Finansavimo gerinimas



Paskatinti naujų smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų kūrimąsi ir plėtrą, įgyvendinant įvairius verslo finansavimo modelius:

- ✓ teikiant lengvatines paskolas
- ✓ garantijas (iki 80 proc. paskolos sumos)
- ✓ dalinį palūkanų kompensavimą (iki 95 proc. sumokėtų palūkanų)
- ✓ skatinant rizikos kapitalo, verslo angelų investicijas

2007-2013 m. ESSF lėšomis ir nacionalinėmis lėšomis finansuota 11 512 SVV subjektų (iki 2014 m. gruodžio 31 d.)

2.1. Finansavimo gerinimas



Verlumo skatinimo fondas:

- ✓ **Paskolos iki 24,9 tūkst. eurų** (86 tūkst. Lt) + 95 proc. paskolos palūkanų kompensavimas labai mažoms, mažoms įmonėms bei verslininkams veikiantiems ne ilgiau nei vienerius metus, socialinėms įmonėms
- ✓ Priemonės dalyviai gali dalyvauti mokymuose „Verlumo pagrindai“
- ✓ Paskolas išduoda 56 kredito unijos

Paskolos teikiamos iki 2015 m. rugsėjo 30 d.

Iki 2014 m. gruodžio 31 d. buvo paremta 1 120 SVV subjektų, iš jų – 412 jaunuolių iki 19 metų, 85 vyresni nei 50 m. asmenys, 27 bedarbiai ir 17 neįgaliųjų

2.2 Reguliacinės aplinkos gerinimas

Įgyvendinamos šios **geresnio reglamentavimo priemonės**:

- ✓ administracinės naštos ūkio subjektams mažinimas
- ✓ licencijų (leidimų) išdavimo tvarkos paprastinimas
- ✓ poveikio verslui vertinimo tobulinimas
- ✓ procedūrų, reikalingų norint teikti paslaugas, elektronizavimas

Priimtas Administracinės naštos mažinimo įstatymas

Patvirtintas Administracinės naštos mažinimo 2014-2015 m. priemonių planas

2.3 Verslo priežiūros efektyvinimas

Optimizuoti ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių subjektų funkcijas

Užtikrinti, kad priežiūros funkcijos būtų atliekamos **efektyviai, koordinuotai, mažiausiomis sąnaudomis:**

- ✓ kontrolinių klausimynų naudojimas per patikrinimus
- ✓ vienodas ūkio subjektų konsultavimas įrašant pokalbius
- ✓ įsipareigojimas netaikyti poveikio priemonių ir daugiau konsultuoti pirmus metus veiklą vykdančius ūkio subjektus
- ✓ nebausti už mažareikšmių teisės aktų reikalavimų nevykdymą

2.4 Skatinimas pradėti verslą iš naujo

*Įgyvendinti iniciatyvas, siekiant **keisti visuomenės požiūrį į antros galimybės suteikimą sąžiningiems bankrotą patyrusiems verslininkams:***

- ✓ Bankroto procedūrų supaprastinimas
- ✓ „Antrąkart“ verslą pradėjusių verslininkų sėkmės istorijų viešinimas, siekiant sušvelninti neigiamą požiūrį į verslo žlugimą
- ✓ Konsultacinių paslaugų teikimas

2.5 Verslo perdavimo skatinimas

- ✓ Parengta verslo perdavimo platformos „Verslo turgus“ koncepcija
- ✓ Kuriama verslo perdavimo platforma

Uždavinys:

3. Verslumo skatinimas (jaunimas)



Pirmųjų verslo metų paslaugų krepšeliai

jaunimui iki 29 m:

- ✓ Išankstinės konsultacijos (4 val.)
- ✓ Konsultacijos (50 val.) verslo pradžios, buhalterinės apskaitos, marketingo, strateginio valdymo, derybų bei kitais klausimais
- ✓ Mokymai (24 val.)

2014 m. įsteigtos 373 įmonės.

Verslumo skatinimo renginių ciklas

„Verslas veža“:

- ✓ 2014 m. **16** renginių (11 regionuose)
- ✓ **8,5 tūkst.** dalyvių
- ✓ **3 tūkst.** žiūrovų internetu

www.verslovartai.lt

Pradedančiųjų įmonių (*startuolių*) skatinimo projektai:

- ✓ Startup Nitro krepšeliai
- ✓ Startup Lithuania Roadshow
- ✓ konferencija LOGIN Startup Fair
- ✓ Silicon Valley Comes to the Baltics
- ✓ Komandų formavimo renginiai

INVEGA administruojamos priemonės:

- ✓ **Parama pirmajam darbui** (*įdarbinus 16-29 m. nedirbusį jaunuolį, 12 mėn. kompensuojama dalis DU*)
- ✓ **Subsidijos verslumui skatinti** (*669 įmonės pasiekė skirtas finansavimas, už 1883 darbuotojų grąžinta užmokesčio dalis*)
- ✓ Renginių ciklas „Atraskite galimybes savo verslui“

Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra

Pradedančiųjų įmonių skatinimas:

- ✓ „Naujų technologinių įmonių inkubavimas (**Technostartas**)“ (2014 m. įsteigtos **45** inovatyvios įmonės)
- ✓ „Inovatyvaus verslo kūrimo skatinimas (**Inoveks**)“ (2014 m. įkurta **71** technologinė įmonė)

3.7. Organizuoti ir koordinuoti verslumą skatinančius projektus vyresniųjų klasių mokiniams

Bendradarbiavimo su **Lietuvos Junior Achievement** projektai:

- ✓ „Mokiniai Ūkio ministerijoje“
- ✓ „Mokinių verslumo idėjų konkursas“
- ✓ Mokinių mokomųjų bendrovių konkursas

2015 m. ŪM ketina finansuoti praktinės verslumo patirties įgijimo stovyklą vyresniųjų klasių mokiniams

Pasaulio valstybių konkurencingumo tyrimas (IMD World Competitiveness Ranking 2015)

- ✓ Lietuva pakilo į 28 vietą iš 34
- ✓ Vertinimas pagal 4 rodiklius: ekonomikos būklė, vyriausybės ir verslo efektyvumas bei infrastruktūra
- ✓ Verslo efektyvumo vertinimas (iš 35 į 23 vietą)
- ✓ **Pirma vieta pagal žmonių verslumo indeksą** / dirbančias moteris

ES SF investicijų veiksmų programa 2014-2020
3 prioritetas „SVV konkurencingumo skatinimas“
531, 453 mln. eurų

**Verslumo
skatinimas**
133,22 mln. €

- Verslo konsultantas LT
- Inkubatoriai LT
- Verslumas FI
- Verslumas LT (*dalinis palūkanų kompensavimas*)

**Tarptautiškumo
didinimas**
59,22 mln. €

- Expo konsultantas LT
- Naujos galimybės LT
- Verslo klasteris LT
- Expo sertifikatas LT
- Faktoringas LT

**Ekoinovacijų
diegimas**
92,68 mln. €

- Eco konsultantas LT
- Eco-inovacijos LT+
- Eco-inovacijos LT

**Produktyvumo
didinimas**
254,79 mln. €

- Regio invest LT+
- Invest LT+ (FI)
- DPT pramonei LT+
- Dizainas LT
- Procesas LT
- E-verslas LT
- Produktyvumas LT (*dalinis palūkanų kompensavimas*)



Raminta.Krulikauskiene@ukmin.lt
www.ukmin.lt